

Mitä israelilaiset rakensivat Egyptissä?

Lähde: David A. Falk, *What did the Israelites build in Egypt?*, *Biblical Archaeology Review*

Muinaisen Egyptin rakennukset rakennettiin joko kivistä tai savitiilistä. Temppelet rakennettiin yleensä kivistä ja niiden oli tarkoitus kestää aikakausia. Palatsit rakennettiin mukavuuden takia savitiilistä, jolloin rakennusten sisälämpötila oli päivällä viileä ja yöllä lämmin. Työväki erikoistui tiettytyyppiseen rakentamiseen ja ammattikunnat tekivät vain omanlaistaan rakennustyötä. Vastoin yleistä käsitystä, Raamattu ei väitä, että pyramidien rakentajat olivat israelilaisia. Useimmat pyramidit ja Vanhan kuningaskunnan tunnetut Gizan pyramidit rakennettiin satoja vuosia ennen Aabrahamin aikaa. Arkeologiset lähteet paljastavat, että pyramidien rakentajina olivat kivirakentamiseen erikoistuneet egyptiläiset.

Raamatun teksti kuvaa israelilaisia orjina, jotka työskentelivät savitiilien valmistamisessa. Kun Mooses vaati israelilaisille kolmen päivän taukoa, jotta he voisivat palvoa Jumalaansa, farao reagoi tekemällä työn entistä vaikeammaksi: "Älkää enää antako kansalle olkia tiilien tekemistä varten niinkuin ennen; he menkööt itse ja kootkoot itselleen oljet. Pankaa kuitenkin heidän tehtäväkseen sama tiilimäärä, jonka he ennenkin ovat tehneet, siitä mitään vähentämättä; sillä he ovat laiskoja, sentähden he huutavat näin: 'Menkäämme uhraamaan Jumalallemme!' "(2.Moos.5:7-8). Faraon puhe paljastaa, että savitiilien valmistukseen käytettiin myös olkia. Savi oli Niilin alluviaalia, jossa oli sekaisin savea ja hiekkaa. Alluviaalin ominaisuuden määrittelee savipitoisuus. Kun savipitoisuus on suhteellisesti korkea, tiiliä voidaan valmistaa ilman olkia. Kun savipitoisuus on alhainen, kuten yleisimmin, olkia lisätään estämään tiilien hajoaminen kuivumisen aikana.

Papyrus Anastasi IV (12.5-6) kertoo erään egyptiläisen sotilaan turhautumisesta ammattitaitoisesta työvoimasta ja tarvikkeiden puutteen suhteen: "Asun Qenqen-en-ta -alueella ..., eikä tällä alueella ole miehiä tekemään tiiliä eikä olkia." Israelilaiset olivat pääasiassa tiilentekijöitä eivätkä rakentajia. 2.Moos.5:14-19 mainitaan toistuvasti, että israeli-

laisilla oli päivittäinen kiintiö, määrä joka heidän piti valmistaa. Papyrus Anastasi III (3.1-2) mainitsee, että egyptiläiset asettivat kiintiöitä tiilien tekijöille: "Samoin ihmiset tekevät tiiliä ... he tekevät kiintiönsä päivittäin." Muinaisen Egyptin orjatyövoima erikoistui tiilien valmistukseen. Rekhmiren haudassa, joka on peräisin 1500-luvulta eKr., (Egyptin 18-dynastia), kuvataan levanttilaisia (muinainen nimitys nykyisen Lähi-idän alueesta), aasialaisia ja nubialaisia orjia tiilien teossa.

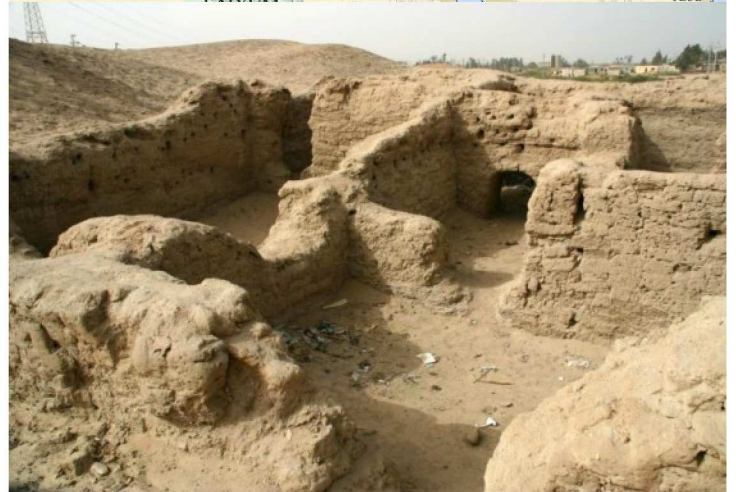
Israelilaisten pyrkimys täyttää kiintiönsä vaikeutui suuresti ilman olkia. Se antoi egyptiläisille työn valvojille tekosyyn lyödä orjia. 2.Moos.5:14 mukaan israelilaisia työnjohtajia lyötiin ensin ja sitten kuulusteltiin. Tätä kuulustelumenetelmää - jossa epäiltyjä lyötiin ennen kuulustelua - käytettiin Ramesses IX hallituskauden aikana tapahtuneiden hautaryöstöjen yhteydessä. Egyptiläisen ajattelun mukaan pahoinpitely ennen varsinaista kuulustelua takasi sen, että kuulusteltava puhui totta. Papyrus BM 10052 (15.21-23) kuvaa useita tällaisia kuulusteluja, esim.: "Tutkimus. Ulkomaalainen Ahautinüfer Nehkin poika tuotiin paikalle. Hän sanoi: 'Olkoon se kaukana minusta, kaukana minusta'. Hänet tutkittiin kepillä (lyötiin) ja todettiin viattomaksi." Papyrus Amherst (3.6-7) kertoo, että nämä lyönnit saattoivat jättää vakavia vammoja: "heitä tutkittiin lyömällä kepillä, ja heidän jalkansa ja kätensä olivat vääntyneet."

2.Moos.1:11 viittaa israelilaisiin, jotka rakensivat egyptiläisiä varastokaupunkeja: "Niin heille asetettiin työnjohtajia rasittamaan heitä raskaalla työllä. Ja heidän täytyi rakentaa faraolle varastokaupungit Piitom ja Ramses." Näissä varastokaupungeissa ei ollut vain varastorakennuksia vaan muitakin rakennuksia, kuten kivistä tehtyjä temppeleitä. Toisin sanoen, Piitomia ja Ramsesia ei voida oikein kuvata vain "varastokaupunkeina", vaan maininta viittaa todennäköisesti näissä kaupungeissa rakennettuihin lukuisiin savitiilivarastoihin jotka rakennettiin temppelien yhteyteen ja joihin varastoitiin ruokatarvikkeita. Se, että Raamattu puhuu kaupungeista "varastokaupunkeina" viittaa varastorakentamisen laajuuteen. Alue, jonka nämä varastot peittivät, ylitti joskus temppelin itsensä vaatiman alueen. Esimerkkejä varastorakennuksista löytyy useiden hautatemppeleiden yhteydestä.

Syy miksi temppelit tarvitsivat näitä varastoja, oli, että Egyptissä käytiin vaihtokauppaa jossa ei käytetty rahaa. Temppelikultti kesti vain niin kauan kuin niissä oli ruokaa uhreja varten ja pappien ruokkimiseksi. Ruoan varastointi uhreja varten oli välttämätöntä temppelin toiminnan jatkumiseksi. Monet Egyptin temppeleistä eivät voineet luottaa valtion tukeen kuninkaan kuoltua, ja tämä päti erityisesti kuninkaallisiin hautatemppeleihin. Kun kuningas kuoli, useimpien kuninkaallisten rakennushankkeiden työt ja ruuan keruu uhreja varten pysähtyi. Esimerkiksi Tutankhamonin aikaan aloitetut Luxorin temppelin rakennustyöt eivät koskaan valmistuneet kuninkaan kuoleman vuoksi. Sitä vastoin suuria institutionaalisia temppeleitä, jotka toimivat hallinnollisina keskuksina kuten Karnakin temppeli, tuettiin jatkuvilla maa-alueiden luovutuksilla jolloin niillä riitti materiaalia uhreihin. Varastokaupungit takasivat temppelikultin jatkuvuuden kuninkaan kuoleman jälkeenkin. Niinpä faraon käsky pakottaa israelilaiset rakentamaan nämä varastot oli enemmän kuin pelkkää orjuutta. Se oli käsky saada Israelin Jumalan nimiin otettu kansa toimimaan muiden jumalien kuin Yahwen hyväksi. - Artikkelin editointi J.A.

Savitiilirakennusten jäänteitä arkeologisilla kaivauksilla Egyptissä